

**Олена Поп,**

*кандидат педагогічних наук,  
старший викладач кафедри іноземних мов,  
Вінницький державний педагогічний університет  
імені Михайла Коцюбинського  
<https://orcid.org/0000-0001-7284-9685>  
м. Вінниця, Україна*

**Ольга Ромащук,**

*асистент кафедри іноземних мов,  
Вінницький державний педагогічний університет  
імені Михайла Коцюбинського  
<https://orcid.org/0000-0001-9091-5949>  
м. Вінниця, Україна*

**Деякі аспекти формування лінгвосоціокультурної  
компетентності під час вивчення іноземної мови  
з використанням активних методів навчання**

**Some aspects of developing linguosociocultural competence  
during foreign language learning using active teaching methods**

***Анотація.** Дослідження присвячено вивченню особливостей формування лінгвосоціокультурної компетентності під час навчання іноземної мови з використанням активних методів навчання. У статті розглядається поняття лінгвосоціокультурна компетентність, її складові та роль у процесі міжкультурної комунікації. Автори зазначають, що лінгвосоціокультурна компетентність є міждисциплінарним феноменом, який характеризується самостійністю його компонентів і охоплює лінгвістичну, культурологічну, соціологічну та психологічну компетентності. У статті обґрунтовується використання активних методів навчання для формування лінгвосоціокультурної компетентності студентів. Автори наголошують на тому, що активні методи навчання спонукають студентів до активної розумової та практичної діяльності, моделюють ситуації реального міжкультурного спілкування й сприяють розвитку комунікативних навичок, розширенню словникового запасу та поглибленню розуміння соціокультурного контексту. У статті розглядаються деякі з активних методів навчання, які можуть бути використані для формування лінгвосоціокультурної компетентності студентів, зокрема: тематична дискусія, рольова гра, метод «Jigsaw» і метод «Placemat». Наголошується, що розглянуті активні методи навчання можуть бути важливим інструментом для формування лінгвосоціокультурної компетентності студентів, прискорюючи їхній процес*

навчання та підвищуючи якість міжкультурної комунікації. Дослідження показує, що впровадження активних методів навчання може підвищити ефективність процесу формування лінгвосоціокультурної компетентності, завдяки чому, студенти матимуть змогу краще адаптуватися до міжкультурних комунікаційних ситуацій у сучасному глобалізованому світі. Автори статті вважають, що перспективою подальшого дослідження є укладення комплексу вправ для формування лінгвосоціокультурної компетентності студентів на основі активних методів навчання.

**Ключові слова:** лінгвосоціокультурна компетентність, активні методи навчання, дискусія, рольова гра, метод «Jigsaw», метод «Placemat».

**Summary.** *The study focuses on exploring the peculiarities of developing linguosociocultural competence during foreign language learning using active teaching methods. It examines the concept of linguosociocultural competence, its components, and its role in intercultural communication. The authors assert that linguosociocultural competence is an interdisciplinary phenomenon characterized by the autonomy of its components, encompassing linguistic, cultural, sociological, and psychological competencies. The article substantiates the use of active teaching methods to foster students' linguosociocultural competence. The authors emphasize that active teaching methods encourage students to engage in intellectual and practical activities, simulate real intercultural communication situations, and contribute to the development of communicative skills, vocabulary expansion, and deeper understanding of sociocultural contexts. Several active teaching methods are discussed, including thematic discussion, role-playing, the "Jigsaw" method, and the Placemat method. It is highlighted that these methods can significantly contribute to enhancing students' linguosociocultural competence, accelerating their learning process, and improving the quality of intercultural communication. The study indicates that integrating active teaching methods into university practices can enhance the effectiveness of fostering linguosociocultural competence, enabling students to better adapt to intercultural communication situations in the contemporary globalized world. The authors suggest that future research could focus on developing a set of exercises for cultivating students' linguosociocultural competence based on active teaching methods.*

**Key words:** *linguosociocultural competence, active teaching methods, discussion, role-play, "Jigsaw" method, Placemat method.*

**Вступ.** Сучасне суспільство характеризується динамічними змінами в усіх сферах життя, глобалізацією та інтернаціоналізацією. Ці процеси вимагають від особистості розвинених мобільних якостей, здатності швидко реагувати на зміни, адаптуватися до нових умов і обставин, а також вміння ефективно спілкуватись з представниками різних культурних спільнот, враховуючи їхні національні особливості. Отже, міжкультурна комунікація стає характерною ознакою та вимогою сучасного світу, а знання іноземної мови набуває надзвичайно важливого значення у даному контексті.

Розширення міжнародних зв'язків України, реформування навчального процесу у вітчизняних закладах вищої освіти з метою адаптації до

нових умов і забезпечення високої якості освіти, що відповідає міжнародним стандартам, інтеграційні процеси в сучасній вітчизняній освіті, які передбачають співпрацю українських ЗВО з іноземними навчальними закладами у галузі навчальної та наукової діяльності, програми міжнародного обміну студентами, надання можливостей для отримання другої вищої освіти та навчання за магістерськими програмами за кордоном передбачають необхідність вивчення іноземної мови й культурних особливостей країн-партнерів і потребують формування готовності студентів до спілкування з представниками інших культур. У зв'язку з цим підготовка студентів до міжкультурної комунікації та розвиток лінгвосоціокультурної компетентності, як елементу комунікативної компетентності, стає вимогою сьогодення та є пріоритетом у навчанні іноземної мови, а використання активних методів навчання на заняттях сприяє розвитку усвідомленого розуміння культурних і соціальних особливостей країни, мова якої вивчається, й використанню мови для спілкування та взаємодії з представниками різних культурних спільнот.

У педагогічній науці накопичено значний досвід підготовки студентів до міжкультурної комунікації та формування лінгвосоціокультурної компетентності. За різними напрямками міжкультурну комунікацію досліджують учені з багатьох країн світу. Зокрема, у США її досліджували Е. Т. Голл, М. Р. Голл, М. Дж. Беннетт, Дж. Трагер, К. Клакхон, Ф. Стробек, Е. Стюарт, у країнах Європи – Ю. Габермас, К. Апель, К. Ясперс (Німеччина), Р. Д. Льюїс, Д. Моул (Велика Британія), А. Тромпенаарс, Г. Хофстеде (Нідерланди).

Актуальні питання міжкультурної комунікації та формування лінгвосоціокультурної компетентності досліджують під різними кутами зору й вітчизняні науковці. Зокрема, окресленню поняття лінгвосоціокультурної компетентності присвячені роботи таких учених як: З. Атаманчук, Н. Божко, М. Дука, Н. Кардашова, З. Корнєва, О. Крат, С. Ніколаєва. Різні аспекти проблеми формування лінгвосоціокультурної компетентності у педагогіці та методиці викладання іноземних мов досліджували О. Бігич, О. Бирюк, Г. Борецька, Н. Бориско, І. Бронетко, Ю. Клімчук, А. Кравчук, В. Краснопольський, О. Лазер-Паньків, М. Нацюк, Н. Осадча, О. Петров, Л. Рудакова, Н. Сем'ян, А. Скрипник, В. Харчук та інші.

Проте, незважаючи на значний науковий доробок, варто зауважити, що проблема формування лінгвосоціокультурної компетентності під час вивчення іноземної мови з використанням активних методів навчання залишається недостатньо висвітленою й потребує подальшого дослідження.

Отож, висока затребуваність лінгвосоціокультурної компетентності як складової комунікативної компетентності вимагає

детальнішого розгляду й обґрунтування використання активних методів її формування, чим і була зумовлена актуальність теми нашої статті.

Метою статті є виявлення особливостей формування лінгвосціокультурної компетентності під час вивчення іноземної мови з використанням активних методів навчання.

**Методологія та методи дослідження.** У даному дослідженні було використано наступні теоретичні методи, зокрема, аналіз і вивчення психолого-педагогічної, методичної та спеціальної літератури, інформаційних джерел з проблеми дослідження; аналіз практик викладання іноземної мови у школі та ЗВО.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Повноцінна міжкультурна взаємодія або діалог культур, який, за визначенням Ради Європи, є «найдавнішим і найсуттєвішим видом демократичної бесіди, протиотрутою до відторгнення та насильства, й метою якого є мирне та конструктивне співіснування людей у багатокультурному світі та розвиток почуття спільноти й приналежності» [16], можливий, на нашу думку, лише за умови формування в студентів у процесі навчання іноземних мов лінгвосціокультурної компетентності, яка охоплює розуміння країнознавства, культурології, а також навички використання цих знань під час спілкування іноземною мовою з представниками інших культур. Розвинена лінгвосціокультурна компетентність, у свою чергу, сприятиме взаєморозумінню учасників міжкультурного діалогу, а також прийняттю різноманітних культурних цінностей, норм і традицій.

Таким чином, формування лінгвосціокультурної компетентності стає невід'ємною частиною сучасної освіти та важливим фактором розвитку особистості. Дослідники по-різному трактують дане поняття або ж дефініцію.

Аналіз наукових досліджень дозволяє зазначити, що лінгвосціокультурна компетентність є міждисциплінарним феноменом, у тлумаченні якого наразі відсутня чітка стандартизація.

Розглянемо насамперед сучасні погляди на трактування терміну «компетентність». Міжнародні освітні інституції пропонують власні визначення даного поняття. А саме, відповідно до визначення, запропонованого Радою Європи, компетентність це – «комплекс загальних, ключових вмінь, навичок, уявлень, ставлень, цінностей, який відображає можливість фахівця сприймати індивідуальні та соціальні виклики і відповідати на них» [17]. Міжнародний департамент з питань стандартів навчання, виконання та освіти (International Board of Standards for Training, Performance and Instruction) визначає компетентність як «інтегрований набір вмінь, знань та установок, які

дозволяють ефективно виконувати дії в межах певної професії чи функції відповідно до очікуваних стандартів» [19].

Аналіз методичної та наукової літератури щодо поняття «компетентність» виявив різні погляди вітчизняних і зарубіжних науковців відносно цього питання. У роботах О. Ніколаєва «компетентність» трактується як рівень кваліфікації фахівця, що дозволяє успішно вирішувати поставлені завдання [13, с. 411]. На думку О. Кононко, компетентність містить широкий спектр характеристик: розвинений чуттєвий досвід; практичні навички; розвинені потреби, здібності та звички; набір основних особистісних властивостей, які забезпечують адаптацію до життя; уміння орієнтуватися в змінних умовах та знаходити оптимальні засоби реалізації особистісного потенціалу [9, с. 12]. Р. Kirschner та ін. визначають компетентність як «здатність ухвалювати ефективні рішення в конкретних умовах чи ситуаціях» [20, с. 153]. Згідно з R. Barnett, компетентність слід пов'язувати з непередбачуваною поведінкою в нестандартних та неочікуваних ситуаціях і вмінням творчо долати нові проблеми.

Виходячи із викладеного, можна зробити висновок, що в галузі освіти існують два розрізнені підходи до визначення «компетентності». З теоретичної точки зору, компетентність розглядається як когнітивна структура, що визначає певну поведінку, з операційної точки зору компетентність охоплює широкий спектр навичок, які є основою для подолання складних та непередбачуваних ситуацій.

Що стосується мовної освіти, то основною метою навчання є формування комунікативної компетентності яка є невід'ємним складником структури змісту освіти, передбачає оволодіння всіма видами мовленнєвої діяльності, основами культури усного і писемного мовлення, базовими вміннями і навичками використання мови в різних сферах і ситуаціях [5].

Поняття «комунікативна компетенція» вперше було використано D. Hymes у 1966 р. Вчений розробив теорію навчання мови і визначив комунікативну компетенцію як внутрішнє знання ситуативної доцільності мови [18, с. 35]. Комунікативна компетентність трактується сьогодні вченими як здатність людини встановлювати та підтримувати комунікацію з іншими людьми і визначається як рівень опанування нормами спілкування, засвоєння соціально-психологічних і культурних стандартів, стереотипів поведінки та опанування технікою спілкування [7, с. 35].

Таким чином, комунікативну компетентність можна розглядати як сукупність знань, умінь і навичок, які проявляються у комунікативних вчинках і забезпечують ефективну взаємодію з оточуючими, включно із засвоєнням екстралінгвістичної інформації та врахуванням соціокультурних аспектів.

Виходячи з викладеного, можна зробити висновок, що комунікативна компетентність передбачає не лише засвоєння мови, але й необхідних для ефективного спілкування та взаєморозуміння екстралінгвістичних аспектів, які передбачають загальні знання про навколишній світ, а також вміння адаптуватися до культурних норм і виявляти повагу до «способу життя» народу, мова якого вивчається. Іншими словами, при вивченні іноземної мови важливо не лише опанувати мовленнєві навички, але також залучати студентів до вивчення нової національної культури, традицій і соціальних відносин. Це сприяє розвитку лінгвосоціокультурної компетентності, яка, зі свого боку, забезпечує здатність ефективно спілкуватися в міжкультурному контексті.

Сучасний підхід до викладання іноземних мов акцентується на розвитку лінгвосоціокультурної компетентності у студентів, яка має відігравати, на думку Н. Кардашової, вирішальну роль у формуванні комунікативної компетентності [8, с. 366] та забезпечувати взаєморозуміння партнерів як представників різних культурних спільнот [1, с. 425].

Лінгвосоціокультурна компетентність визнається науковцями як складний і різнобічний комплекс знань, навичок і вмінь, які об'єднують специфічні лінгвокраїнознавчі, культурознавчі, соціолінгвістичні, соціально-психологічні та міжкультурні аспекти. Ці знання і вміння, побудовані на основі вивчення іноземної мови, розуміння культурного, етичного й соціального контексту країни, мова якої вивчається, формують здатність і готовність особистості діяти як учасник і посередник у міжкультурній комунікації.

С. Ніколаєва розглядає дану компетентність як багатокомпонентний феномен, який складається трьох субкомпетентностей: соціолінгвістичної, соціокультурної та соціальної, кожен з яких розглядають як сукупність певних знань, навичок і вмінь, а також здатності й готовності до повноцінної участі в процесі міжкультурної комунікації [1, с. 425–431].

І. Бронетко розуміє під лінгвосоціокультурною компетентністю цілісну систему вмінь використовувати країнознавчі та фонові знання про національні традиції, норми і цінності національної культури, специфіку вербальної та невербальної поведінки, яка прийнята у певній культурі, звичаї і факти країни, мова якої вивчається, лінгвокраїнознавчий мінімум словникового запасу мови, що в сукупності надає студентам можливість досягати повноцінної комунікації [3, с. 68]. Лінгвосоціокультурна компетентність, на думку вченої, має за мету сформувані доречну відповідній ситуації мовленнєву поведінку комуніканта в іншомовному середовищі, яка як правило

ґрунтується на знанні іншомовних реалій, особливостей менталітету та іншомовної культури [3, с. 68].

Основними складовими лінгвосоціокультурної компетентності, на думку С. Кардашової, є лінгвістична, соціокультурна, культурознавча та лінгвокраїнознавча, соціальна, лінгвокультурознавча компетентність, соціолінгвістична та країнознавча компетентності [8, с. 366].

Лінгвосоціокультурна компетентність, за визначенням М. Краснополіної, є здатністю здійснювати вибір мовних форм і використовувати їх відповідно до ситуації; це сукупність знань про країну, мова якої вивчається, її звичаї, правила поведінки, норми етикету, а також здатність користуватися такими знаннями у процесі спілкування з носіями мови; це здатність вступати в комунікативні стосунки з іншими людьми, орієнтуватися у соціальній ситуації і керувати нею [10].

Аналіз наукових досліджень дозволяє зазначити, що лінгвосоціокультурна компетентність є міждисциплінарним феноменом, який характеризується самостійністю його компонентів і охоплює лінгвістичну (знання мови та її функціонування, включно з фонетикою, граматикою, лексикою, стилістикою та іншими аспектами мови), культурологічну (знання культури країни, мова якої вивчається, включно з її історією, традиціями, звичаями, цінностями та іншими аспектами), соціологічну (знання про суспільство, в якому функціонує мова, включно з його соціальними інститутами правилами та нормами) та психологічну (знання про психологічні аспекти спілкування та міжкультурної взаємодії) компетентності. Міждисциплінарний характер лінгвосоціокультурної компетентності вимагає глибокого розуміння та взаємодії різних наукових дисциплін для її повноцінного формування.

Отже, виходячи із вищевикладеного, можемо визначати лінгвосоціокультурну компетентність як сукупність лінгвістичної, культурологічної, соціологічної компетентностей, кожна з яких є поєднанням знань, умінь і навичок, які дозволяють ефективно взаємодіяти та спілкуватися в міжкультурному середовищі, зберігаючи розуміння й повагу до різноманітних культурних контекстів. Ця компетентність передбачає знання мовних норм і правил, а також розуміння культурних і соціальних особливостей країни, мова якої вивчається.

Усі компоненти лінгвосоціокультурної компетентності є взаємопов'язаними та взаємообумовленими. Вони дозволяють використовувати мову в контексті певної культури, застосовуючи при цьому країнознавчі та фонові знання про національні традиції, норми і цінності національної культури, а також ефективно спілкуватися з представниками різних культур.

Науково-педагогічні дослідження за останні десятиліття чітко встановили, що саме практичне навчання є корисним, важливим і необхідним досвідом для всіх, хто навчається, а оскільки лінгвосоціокультурна компетентність формується у тісному взаємозв'язку з соціальним середовищем під впливом національної культури [11, с. 5], найбільш об'єктивним способом розв'язання проблеми формування лінгвосоціокультурної компетентності студентів, на нашу думку, є використання активних методів навчання й моделювання ситуацій реального міжкультурного спілкування.

Активне навчання є одним із найпотужніших напрямків сучасних педагогічних досліджень. Вслід за О. Григорович і Н. Олійник, розуміємо активні методи навчання як методи, які спонукають студентів до активної розумової і практичної діяльності в процесі оволодіння матеріалом [4, с. 47]. Особливістю активних методів навчання є те, що вони базуються на стимулі до практичної та розумової діяльності. Застосування активних методів є результатом нових викликів, що постали перед системою освіти. Тепер завдання не обмежується лише наданням знань освітнім суб'єктам, але й передбачає формування та розвиток їхніх пізнавальних інтересів, творчого мислення, а також розвиток умінь і навичок для самостійної розумової праці.

Система активних методів навчання містить широкий спектр педагогічних прийомів і форм проведення занять. У процесі навчання викладач може обирати як окремих активний метод, так і застосовувати комбінацію декількох методів. Однак успішне впровадження цих методів залежить від системності та гармонійного взаємозв'язку обраних методів і поставлених завдань.

Отже, ефективність процесу формування лінгвосоціокультурної компетентності може бути забезпечена шляхом застосування активних методів навчання й максимального залучення студентів до навчальної діяльності, яка створює умови для професійно орієнтованого та міжкультурного спілкування. На думку Н. Складенко на заняттях з іноземної мови педагогам слід надавати перевагу роботі в малих групах, дискусії, мозковій атаці, кейс-методу, інсценізації, симуляції, презентації, рольовим і діловим іграм, проєктним технологіям [14, с. 5].

Розглянемо деякі з активних методів, які ми обрали для розробки методики формування лінгвосоціокультурної компетентності.

Тематична дискусія є формою полілогічного мовлення, під час якого учасники обговорюють певне питання, здійснюючи творчий обмін думками. Обговорення спрямоване на всебічне порівняння, аналіз та пошук оптимального вирішення проблеми. Зміст дискусії полягає в тому, що учасники висувають різні точки зору щодо

певного питання, а мовленнєвий стимул тих, хто висловлюється, визначається бажанням аргументувати та переконати опонента. Ми поділяємо точку зору І. Лук'янченко, що саме організована на занятті дискусія відтворює умови реальної мовленнєвої комунікації [12, с. 163]. Методика таких дискусій спрямована на розвиток лінгвосоціокультурної компетентності студентів. Учасники дискусії вивчають і використовують мовні конструкції, що відображають різні точки зору та культурні особливості. Цей метод стимулює активне спілкування, аналіз соціокультурних контекстів, сприйняття та розуміння різноманітності мовленнєвих підходів. Учасники таких дискусій формують свою лінгвосоціокультурну компетентність через активну участь у обговоренні та аргументацію своїх позицій відносно різних аспектів мовленнєвого та культурного взаєморозуміння. У навчальному процесі поширені такі дискусійні форми, як мозковий штурм, «круглий стіл», акваріум, засідання експертної групи, форум, симпозіум тощо.

Аналіз досліджень науковців доводить, що іншим ефективним прийомом формування лінгвосоціокультурної компетентності є рольова гра [1, с. 100]. Цей метод передбачає втілення студентами різних ролей в імітованій ситуації, що сприяє глибокому вивченню мови й одночасному розумінню культурних контекстів. Учасники рольових ігор навчаються висловлювати свої думки та взаємодіяти відповідно до мовних та культурних норм. Цей підхід сприяє розвитку комунікативних навичок, розширенню словникового запасу та поглибленню розуміння соціокультурного контексту, що є ключовими компонентами лінгвосоціокультурної компетентності.

Метод «Jigsaw» або груповий пазл, на нашу думку, являє собою інноваційний підхід до формування лінгвосоціокультурної компетентності в процесі вивчення іноземних мов. Використання зазначеного методу передбачає розподіл групи студентів на підгрупи, дослідження кожною підгрупою конкретного аспекту іноземної мови чи культури й подальший обмін інформацією між представниками різних підгруп. Зазначений метод дозволяє не лише розвивати лінгвістичні навички, але й набути глибше розуміння соціокультурного контексту мови через колективну взаємодію. Використання методу «Jigsaw» стимулює комунікацію, сприяє взаєморозумінню, яке сприяє розвитку міжкультурного взаємозв'язку та формує комплексну лінгвосоціокультурну компетентність.

Метод Placemat є методом активного навчання, який дозволяє студентам ознайомитися з соціокультурними особливостями країни, мова якої вивчається. Метод заснований на використанні великого аркуша паперу, розділеного на сектори. У кожному секторі студенти

записують інформацію стосовно певної соціолінгвістичної, соціокультурної чи соціальної теми, потім обмінюються інформацією та обговорюють її в групах. Метод Placemat є ефективним способом формування лінгвосоціокультурної компетентності, оскільки він дозволяє студентам ознайомитися з соціокультурними особливостями країни, мова якої вивчається, зібрати інформацію про різні соціокультурні аспекти, що дозволяє краще зрозуміти особливості іншомовної культури, розвивати навички аналізу та розуміння культурних відмінностей, сформувати навички критичного мислення й толерантного ставлення до іншомовної культури.

**Висновки з дослідження.** Підсумовуючи, можемо констатувати, що використання активних методів навчання є ключовим елементом у формуванні лінгвосоціокультурної компетентності під час вивчення іноземної мови. Дослідження виявило, що інтеграція цих методів у навчальний процес сприяє не лише розвитку мовленнєвих навичок, а й формуванню розуміння соціокультурного контексту, необхідного для успішної міжкультурної комунікації у сучасному глобалізованому світі. Перспективу подальшого дослідження бачаємо в укладанні комплексу вправ для формування лінгвосоціокультурної компетентності студентів на основі активних методів навчання.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., та ін. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Божко Н. В. Теоретичні засади розвитку лінгвосоціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2019 № 71. С. 16–21.
3. Бронетко І. А. Формування англомовної лінгвосоціокультурної компетентності учнів старших класів загальноосвітніх шкіл. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка*. Серія: педагогіка. 2015. № 3. С. 66–72.
4. Григорович О., Олійник Н. Впровадження активних методик викладання в освітній процес. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи: збірник наукових праць*. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редкол.: Н.В. Бахмат, Н.В. Гудима, О.В. Ковальчук. Київ : Міленіум, 2020. Випуск 3. С. 47–50.
5. Державний стандарт освіти. Постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року. URL: [https://osvita.ua/legislation/Ser\\_osv/76886/](https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/)
6. Дука М. В. Поняття «лінгвосоціокультурна компетентність» та аналіз методів її формування в педагогічній теорії і практиці. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми: Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка. 2015. № 7 (51). С. 39–48.

7. Зарічанська Н. В., Поп О. Ю. Деякі аспекти формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх військових перекладачів. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського. Серія: Педагогіка і психологія*. Вінниця, 2023. № 74. С. 47–52.
8. Кардашова Н. В. Роль лінгвосоціокультурної компетентності у фаховій підготовці майбутніх учителів іноземної мови. *Молодий вчений*, 2017. № 5, С. 365–368.
9. Кононко О. Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника: автореф. дис. ... д-ра психол. наук : спец. 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія». Київ, 2001. 37 с.
10. Краснополіна М. Й. Особливості формування лінгвосоціокультурної компетенції учнів при вивченні другої іноземної мови. URL: <https://vseosvita.ua/library/osoblivosti-formuvanna-lingvosociokulturnoi-kompetencii-ucniv-privivscenni-drugoi-inozemnoi-movi-1755.html> [Дата звернення: 20.02.2024].
11. Краснопольський В. Е., Тишакова Л. Т. Формування лінгвосоціокультурної компетенції під час вивчення іноземної мови з використанням веб-технологій. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород, 2020. № 13. том 2. С. 100–104.
12. Лук'яненко І.О. Використання інтерактивних технологій навчання у формуванні мовленнєвої компетенції в говорінні студентів факультетів іноземних мов. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2011. Вип. 58. С. 161–166.
13. Ніколаєв О. М. Компетентність та компетенція у сучасній педагогіці як педагогічні категорії. *Проблеми сучасної психології : зб. наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України*. Кам'янець-Подільський, 2012. Вип. 15. С. 410–419.
14. Складенко Н. К. Сучасні вимоги до вправ для формування іншомовних мовленнєвих навичок та вмій. *Іноземні мови*. 2015. № 3. С. 3–7.
15. Barnett R. *The Limits of Competence. Knowledge, Higher Education and Society*. Buckingham: Open University Press. 1994.
16. Council of Europe. *The concept of intercultural dialogue*. URL: [https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/concept\\_EN.asp](https://www.coe.int/t/dg4/intercultural/concept_EN.asp)
17. Council Recommendation of 22 May 2018 on key competences for lifelong learning. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018H0604(01))
18. Hymes D. *On Communicative Competence*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press, 1971. 174 p.
19. The International Board of Standards for Training, Performance and Instruction (IBSTPI) URL: <https://ibstpi.org/>
20. Kirschner P., Vilsteren P.V., Hummel H., Wigman M. The Design of a Study Environment for Acquiring Academic and Professional Competence. *Studies in Higher Education*, 1997. 22, 2, p. 151–171.